

Motion till riksdagen 2024/25:503

av Anne-Li Sjölund (C)

Ett rikt friluftsliv i skolan

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Skolverket ska få ett ansvar för och en instruktion om att arbeta med det friluftspolitiska området ”Ett rikt friluftsliv i skolan” och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att förstärka skrivningen i läroplanerna om friluftsdagar, utomhuspedagogik och elevers möjlighet till rörelse under skoldagen och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att ge Skolverket och Specialpedagogiska skolmyndigheten i uppdrag att utveckla och verka för en positiv rörelsekultur inom alla skolformer och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

Sedan de obligatoriska friluftsdagarna togs bort har många skolor misslyckats med sitt friluftsuppdrag. Skolinspektionens senaste granskning som inbegrep friluftsliv visar att bara hälften av landets skolelever får den friluftsuppvisning de har rätt till. Riksdagens uppföljning av delar av den svenska friluftslivspolitik (2021/22:RFR9) visar att det är målet om Ett rikt friluftsliv i skolan som utvecklas sämst.

Stillasittandet och den psykiska ohälsan har ökat, oroande nog också bland barn och unga.

Trivseln i skolan fortsätter att minska, visar Folkhälsomyndighetens skoldata. Allt fler känner sig stressade av skolarbetet och många skolbarn har återkommande psykiska och somatiska besvär, där flickor är särskilt drabbade. Att vända denna utveckling är absolut nödvändigt för barns och ungas välmående, men även för att undvika växande folkhälsoproblem och vårdkostnader.

Kunskapsöversikten Klassrum med himlen som tak (2018) från Linköpings universitet visar att undervisning i kombination med utomhusvistelse genererar en rad positiva effekter på elevers lärande, hälsa, fysiska aktivitet och deras personliga och

sociala utveckling. Det är i skolan som alla barn kan få möjlighet att skaffa sig en relation till rörelseglädje i naturen.

Hälsovinster för barn av att vistas i gröna miljöer är välbelagda inom en rad områden som påverkar deras fysiska och psykiska hälsa och utveckling, visar den nya kunskapssammanställningen Grönskans kvaliteter och barns hälsa från Folkhälso-myndigheten. Trots det har andelen barn som vistas varje dag i naturen sjunkit från 78 procent 2003 till 49 procent 2019.

En annan central fråga är friluftsdagarna. Uttrycket friluftsdagar finns inte kvar i skolförordningen eller gymnasieförordningen. Det har inneburit en negativ inverkan på friluftslivets ställning i undervisningen, främst i ämnet idrott och hälsa men också i andra ämnen.

Genom att ge Skolverket ett uppdrag att arbeta med målet Ett rikt friluftsliv i skolan ökar möjligheten för att alla barn och elever ska få en likvärdig erfarenhet av friluft-aktiviteter av god kvalitet i en trygg miljö. Riksdagens uppföljning av de friluftspolitiska målen visar också ett behov av att Skolverket deltar aktivt i myndighetssamordning vad gäller friluftsförhållandena.

Enligt riksdagens uppföljning av de friluftspolitiska målen saknar även många lärare tillräckliga kunskaper och kompetens för att undervisa i friluftsliv.

I juni 2023 lämnade även kommittén för främjande av ökad fysisk aktivitet sitt slutbetänkande. I det föreslås att läroplanerna ska få tydligare skrivning om elevers möjlighet till rörelse under skoldagen. Det bör framgå i läroplanerna att alla elever ska ges möjlighet och uppmuntras att delta i hälsofrämjande fysiska aktiviteter under skoldagen, gärna i naturen.

I slutbetänkandet föreslås även att Skolverket och Specialpedagogiska skolmyndigheten får i uppdrag att utveckla och verka för en positiv rörelsekultur inom alla skolformer, från förskola och fritidshem till och med gymnasieutbildning.

Anne-Li Sjölund (C)